

Karolinska
Institutet

Om sjukfrånvaro

Gunnar Bergström,
Docent, Karolinska Institutet
Professor, Högskolan i Gävle

Psykisk (o)hälsa i arbetslivet

- **Ny studie:** Profiler av sjukfrånvaro/återgång i arbete ett år efter arbetsinriktade insatser
- **Kommande forskningsprojekt:** Sjukfrånvaro och dess konsekvenser

Profiler av sjukfrånvaro/återgång i arbete...

- Bakgrund: Återgång i arbete är en gradvis process med stor individuell variation.
- Syfte:
  - Identifiera profiler av arbetsåtergång
  - Vad karakteriserar dessa profiler

Journal of Occupational Rehabilitation
<https://doi.org/10.1007/s10926-024-10216-9>

Return to Work Trajectories of Swedish Employees on Sick-Leave Due to Common Mental Disorders

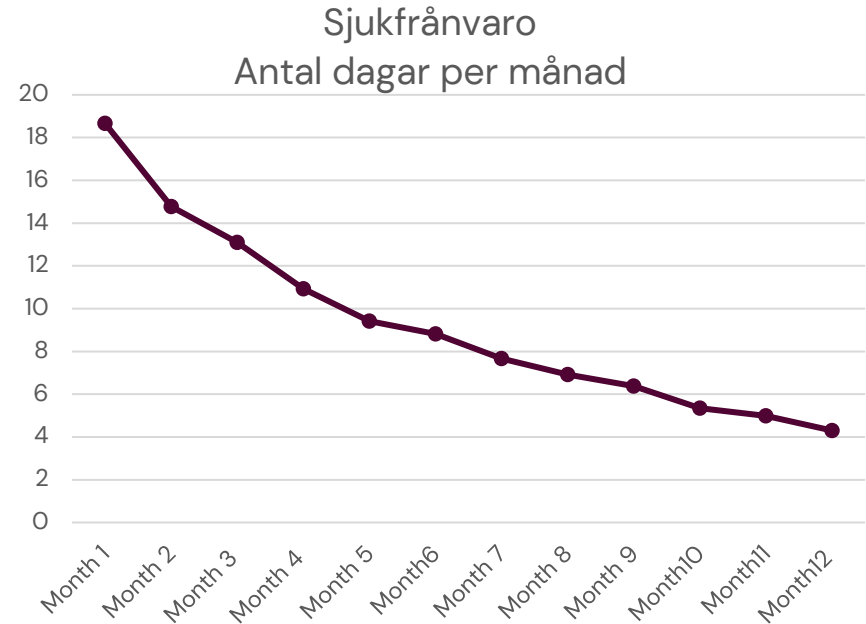
Anna Toropova¹ · Elisabeth Björk Brämberg^{1,2} · Gunnar Bergström^{1,3}

Accepted: 9 June 2024
© The Author(s) 2024, corrected publication 2024

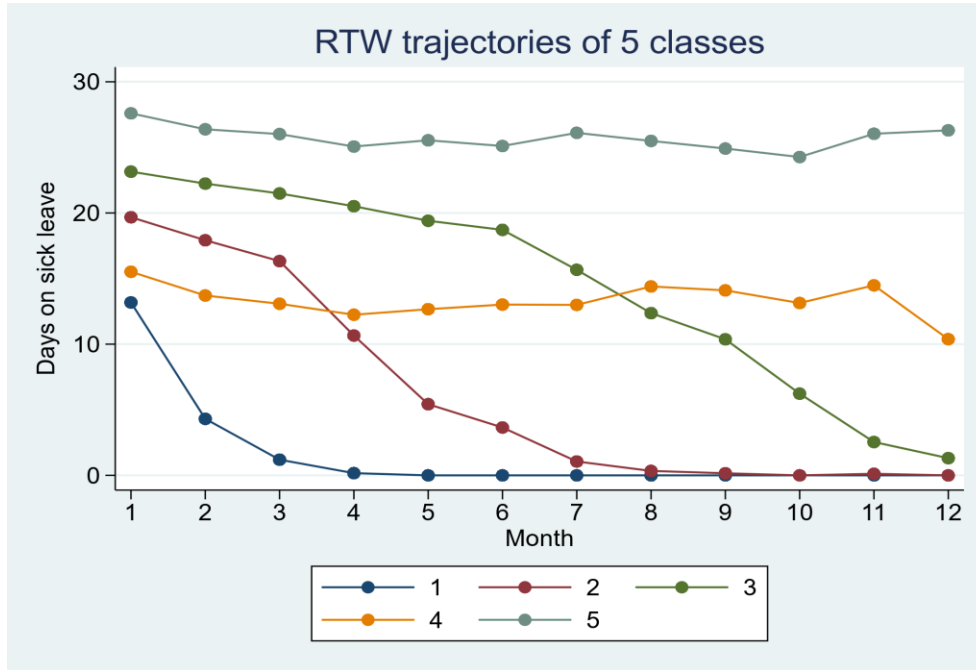
Profiler av sjukfrånvaro

Studiegruppen hämtad från två svenska interventionsstudier

- Antal deltagare = 197
- Har en anställning
- Sjukskrivning $\leq$ 3 mån
- Vanlig psykisk ohälsa
  - Kvinnor 84%
  - Män 16%
  - Primärvård 74%
  - Företagshälsovård 26%

Profiler av sjukfrånvaro ett år efter insats

- 1 – Tidig återgång
- 2 – Senarelagd återgång
- 3 – Sen återgång
- 4 – Fluktuerande deltid
- 5 – Ingen återgång

Vilka faktorer utmärker profilerna?

1. **Tidig återgång** (n=65): Hög livskvalitet, högt på "avsikt återgå trots symtom"
2. **Fördröjd återgång** (n=50): Lägst utmattning, lågt på "återgå trots symtom",
3. **Sen återgång** (n=39): Låg livskvalitet, högre jobbkrav
4. **Fluktuerande deltid** (n=21): Högst utmattning, högre jobbkrav
5. **Ingen återgång** (n=22): Högst påverkan på arbetsförmåga, lågt socialt stöd

Implikationer

- Sjukskrivningsmönstret följer i stort rehabiliteringskedjans "hålltider".
- Klinisk relevans
- Kan ligga till grund för bättre individanpassning av åtgärder.

Sjukfrånvaro – och dess konsekvenser

Funktionell eller dysfunktionell sjukfrånvaro?

Vanlig psykisk ohälsa

- Funktionell sjukfrånvaro
  - Ger möjlighet till återhämtning, hälsosamma vanor, läkning
  - Minska risk för framtida sjukfrånvaro och ohälsa?
- Dysfunktionell sjukfrånvaro
  - Sjukskrivning p.g.a. psykisk ohälsa kan öka risk för framtida sjukfrånvaro, förtidspension och arbetslöshet
  - Risk för inlärningseffekter som minskat självförtroende kring att kunna arbeta, undvikandereaktioner mot arbetsplatsen?
- Kunskap om effekter av sjukfrånvaro är otillräcklig.

Sjukfrånvarons konsekvenser efter arbetsinriktade insatser vid vanlig psykisk ohälsa

Övergripande frågeställning:

- Vilket samband har sjukfrånvaro under året efter insats med
  - Framtida sjukfrånvaro
  - Arbetsförmåga
  - Psykisk hälsa
- Har den totala omfattningen av sjukfrånvaro betydelse
- Har tiden till full återgång i arbete betydelse
- Har heltids eller deltidssjukfrånvaro betydelse?

Funktionell eller dysfunktionell sjukfrånvaro

Sjukfrånvarons konsekvenser efter arbetsinriktade insatser vid vanlig psykisk ohälsa

Forskargrupp

Gunnar Bergström, docent, professor, KI, Högskolan i Gävle

Elisabeth Björk Brämberg, docent, Göteborgs universitet, KI

Pia Svedberg, docent, KI

Anna Toropova, forskare/post doc), KI

Referensgrupp

Sara Holmberg, docent. allmänläkare/företagsläkare, Region Kronoberg,
Linnéuniversitetet/Lunds universitet

Irene Jensen, professor, KI

Ulrik Lidwall, Med dr, senior analytiker, Försäkringskassan

**Karolinska
Institutet**